

Diferencijalna geometrija, domaći zadatak 1, 2014/2015.

1. Koristeći stereografsku projekciju  $S^2 \setminus \{N\} \rightarrow \mathbb{R}^2$  i identifikujući  $\mathbb{R}^2$  sa kompleksnom ravni  $\mathbb{C}$ , možemo identifikovati  $S^2$  sa  $\mathbb{C} \cup \{\infty\}$ , gde je  $\infty$  tačka u beskonačnosti. Mebijusova transformacija je preslikavanje  $f : \mathbb{C} \cup \{\infty\} \rightarrow \mathbb{C} \cup \{\infty\}$  dato sa  $f(z) = \frac{az + b}{cz + d}$ , gde su  $a, b, c, d \in \mathbb{C}$  takvi da je  $ad - bc \neq 0$ , dok za  $\infty$  važi  $\frac{\alpha}{\infty} = 0$ ,  $\frac{\alpha}{0} = \infty$  za  $\alpha \in \mathbb{C} \setminus \{0\}$ . Pokazati da je ovako definisana Mebijusova transformacija  $f : S^2 \rightarrow S^2$  difeomorfizam.
2. Pokazati da su  $S^1 \times S^1$  i  $F(\theta, \phi) = \{(\cos\phi(b + a\cos\theta), \sin\phi(b + a\cos\theta), \sin\theta) \mid \theta, \phi \in \mathbb{R}\}$ ,  $b > a$  difeomorfne mnogostrukosti koje obe nazivamo torusom.
3. Neka je dat torus iz prethodnog zadatka. U svakoj njegovoj tački posmatramo jedinični vektor normalan na torus, u standardnoj metrici prostora  $\mathbb{R}^3$ . Ovim je definisano preslikavanje  $f : T^2 \rightarrow S^2$ . Dokazati da je  $f$  glatko preslikavanje.
4. Za krivu  $\gamma : [0, 1] \rightarrow M$  na mnogostrukosti  $M$  za koju je  $\gamma(0) = \gamma(1)$  kažemo da je zatvorena. Zatvorena kriva  $\gamma$  na mnogostrukosti "čuva" orijentaciju, ako postoji niz karata mnogostrukosti  $M$ ,  $(U_i, \phi_i)$ ,  $1 \leq i \leq k$ , koje pokrivaju skup  $\gamma([0, 1])$ , takvih da je  $U_i \cap U_{i+1} \neq \emptyset$ ,  $\det(d(\phi_i \circ \phi_{i+1}^{-1})) > 0$ ,  $(k+1 \approx 1)$  i  $\gamma(0) = \gamma(1) \in U_1, U_k$ . Pokazati:
  - 1) Ako je  $M$  povezana mnogostrukost onda je  $M$  orijentabilna ako i samo ako svaka zatvorena kriva na  $M$  "čuva" orijentaciju.
  - 2) Ako je  $p$  data tačka povezane mnogostrukosti  $M$ , onda je  $M$  orijentabilna ako i samo ako svaka zatvorena kriva kroz  $p$  "čuva" orijentaciju.
5. Neka je  $\mathcal{M} \simeq \mathbb{R}^{n^2}$  prostor  $n$ -dimenzionih realnih matrica. Vektorsko polje  $V_a$  na  $\mathcal{M}$  definisano je sa  $V_a(x) = ax - xa$ ,  $a, x \in \mathcal{M}$ . Izračunati  $[V_a, V_b]$ .
6. Naći na sferi  $S^2$  kovektorsko polje koje je nula u tačno jednoj tački.
7. Dokazati da ne postoji sečenje linijskog raslijenja nad  $\mathbb{R}P^n$  koje bar u jednoj tački nije 0.

1. Neka su  $A$  i  $B$  podmnogostrukosti, redom, mnogostrukosti  $M$  i  $N$ . Pokazati da je  $A \times B$  podmnogostrukost od  $M \times N$ .
2. Pokazati da je prirodno projektovanje  $\pi : TM \rightarrow M$ , dato sa  $\pi(X_p) = p$  submerzija.
3. Neka je  $f : \mathbb{R}^{n+l} \rightarrow \mathbb{R}^l$  diferencijabilno preslikavanje ranga  $l$  i  $f_i = x_i \circ f, i = 1, \dots, l$  funkcije koordinata slike. Neka je  $0 \in f(\mathbb{R}^{n+l})$ .
  - a) Pokazati da su vektori  $(\partial_{x_1} f_i, \dots, \partial_{x_{n+l}} f_i)(p), i = 1, \dots, l$ , ortogonalni na  $\text{Ker } df_p$ , za  $p \in \mathbb{R}^{n+l}$ , u odnosu na standardni skalarni proizvod prostora  $\mathbb{R}^{n+l}$  i međusobno linearno nezavisni.
  - b) Pokazati da je  $f^{-1}(0)$  orijentabilna,  $n$ -dimenziona podmnogostrukost od  $\mathbb{R}^{n+l}$ , (videti i po potrebi koristiti Zadatak 2.7 u skriptama).
4. Pokazati da je produkt  $M = S^p(\sqrt{p/n}) \times S^{n-p}(\sqrt{(n-p)/n})$  podmnogostrukost sfere  $S^{n+1} \subset \mathbb{R}^{n+2}$ . Ovaj produkt nazivamo Klifordov torus. Pokazati da tačka  $N(0, \dots, 0, 1) \in S^{n+1} \setminus M \neq \emptyset$ , a zatim koristeći stereografsku projekciju naći ulaganje  $M$  u  $\mathbb{R}^{n+1}$ .
5. U  $\mathbb{R}^3$  data su vektorska polja  $X = -y \frac{\partial}{\partial x} + x \frac{\partial}{\partial y}$  i  $Y = 2zx \frac{\partial}{\partial x} + 2zy \frac{\partial}{\partial y} + (z^2 - x^2 - y^2 + 1) \frac{\partial}{\partial z}$ . Odrediti oblast u  $\mathbb{R}^3$  u kojoj je  $\mathcal{L}(X, Y)$  dvodimenziona distribucija, pokazati da je involutivna i naći slike integralnih mnogostrukosti.

Diferencijalna geometrija, domaći zadatak 3, 2014-2015.

1. Dokazati II Bjankijev identitet.
2. Neka je  $\nabla$  standardna koneksija prostora  $\mathbb{R}^3$  i  $\times$  vektorski proizvod. Pokazati da sa  $\overline{\nabla}_X Y = \nabla_X Y + Y \times X$  data jedna koneksija na  $\mathbb{R}^3$ . Data je kriva  $\gamma(t) = (0, 0, t)$ ,  $t \in \mathbb{R}$ , i vektor  $V_{(0,0,0)} = (1, 0, 0)$ . Naći sliku ovog vektora pri paralelnom pomeranju duž krive  $\gamma$  do tačke  $\gamma(t_0)$ .
3. Neka je  $\nabla^s$  standardna koneksija na  $M = S^2 \setminus \{N, S\}$  i  $V$  vektorsko polje na  $M$ , a  $\circ$  standardni skalarni proizvod u  $\mathbb{R}^3$ .
  - a) Pokazati da je sa  $\overline{\nabla}_X Y = \nabla_X^s Y + (X \circ Y)V - (V \circ Y)X$  data nesimetrična, metrička koneksija na  $M$ .
  - b) Za  $V = -\tan \theta \frac{\partial}{\partial \theta}$  izračunati Kristofelove simbole ove koneksije, pokazati da je koneksija ravna ( $R = 0$ ) i naći geodezijske linije.
4. a) Pokazati da je za  $\phi(u, v) = \left( \frac{\cos v}{\cosh u}, \frac{\sin v}{\cosh u}, \tanh u \right)$  sa  $(\phi(\mathbb{R}^2), \phi^{-1})$  data jedna karta sfere  $S^2$ . Preslikavanje  $\phi$  naziva se Merkatorova projekcija. Šta su slike krivih  $v = \text{const}$  i  $u = \text{const}$ ? Pokazati da je prelikavanje  $\phi$  konformno.  
  
b) Odrediti krive na sferi  $S^2$  koje u svakoj svojoj tački zaklapaju isti ugao sa odgovarajućim meridijanom ( loksodrome). Šta je slika loksodroma u Merkatorovoj projekciji?
5. Ravnu krivu takvu da je odsečak tangente u njenoj proizvoljnoj tački do zadate prave konstantne dužine nazivamo traktrisa. Neka je data dužina  $a = 1$ , koordinatni sistem u ravni takav da je zadata prava  $x$ -osa i neka je traktrisa parametrizovana sa  $(f(u), g(u))$ .
  - a) Pokazati da važi  $\sqrt{f'^2 + g'^2} = -\frac{g'}{g}$ .
  - b) Neka je  $f(u) > 0$ . Pokazati da je  $f(u) = \ln(u + \sqrt{u^2 - 1}) - \frac{\sqrt{u^2 - 1}}{u}$ ,  $g(u) = \frac{1}{u}$  jedna parametrizacija traktrise.
  - c) Rotacijom traktrise oko asimptote, odnosno date krive ( $f(u) > 0$ ) oko  $x$ -ose dobija se rotaciona površ pseudosfera. Pokazati da je pseudosfera lokalno izometrična hiperboličkoj poluravni.
6. Vektorsko polje  $X$  mnogostrukosti  $M$  je Kilingovo ako važi  $g(\nabla_Y X, Z) + g(\nabla_Z X, Y) = 0$  za sve  $Y, Z \in \mathcal{X}(M)$ . Naći sva Kilingova polja sfere  $S^2$  u metrici  $ds^2 = d\theta^2 + \cos^2 \theta d\phi^2$ .